

dr hab. Beata Stępień -Załucka, prof. UR

Rzeszów, 20.04.2026 r.

Wydział Prawa I Administracji

Uniwersytet Rzeszowski

**Recenzja rozprawy doktorskiej zatytułowanej autorstwa Pani Magister Anity Klimas
“Konstytucyjnoprawne aspekty normatywizacji “prawa do bycia zapomnianym”,
(ss. 328 maszynopisu), Warszawa 2025 r., przygotowanej pod kierunkiem naukowym
Promotora - Prof. dr hab. Bogumiła Szmulika**

I. Wybór tematu i przyjęte metody badawcze

Przedmiotem oceny jest rozprawa doktorska pt.: **“Konstytucyjnoprawne aspekty normatywizacji “prawa do bycia zapomnianym”**

Wybór tematu uważam za trafny i uzasadniony, albowiem problematyka „prawa do bycia zapomnianym” w świecie cyfrowym i co za tym idzie ochrony prawa do prywatności, w erze informacyjnej jest kwestią nie tylko aktualną, ale w moim przekonaniu jej znaczenie, szczególnie w ostatnim czasie, wzrasta. Jednak co jeszcze ważniejsze, choć zagadnienie „prawa bycia zapomnianym” doczekało się kilku opracowań m.in. autorstwa prof. dr hab. Mariusza Jabłońskiego i dr. Justyny Węgrzyn czy innych wydanych zwykle w ramach opracowań konstytucyjnych, to rozwój nowych technologii i zarazem ustawodawstwa doprowadził do sytuacji, w której poprzednie, pojedyncze i wręcz wybiórcze opracowania nie oddają istoty problematyki badanego obszaru. W tej perspektywie więc problematyka ta do tej pory w Polsce nie była poddana szerokiej aktualnej analizie.

Taki stan rzeczy powoduje, że przedmiotowe opracowanie wypełnia istniejącą lukę, aktualizuje problematykę, a tym samym ma charakter oryginalny i przyczynia się do rozwoju nauki prawa. Ponadto, na co również należy zwrócić uwagę, badanie zagadnienia, które w nauce nie było poddane szerokiej i aktualnej analizie pozostawia, z jednej strony, swoistą swobodę interpretacyjną, z drugiej zaś strony, jest zdecydowanie większym wyzwaniem niż w przypadku problemu badawczego już opisanego.

W pracy obrano kilka celów badawczych. Za główny cel rozprawy obrano dokonanie szczegółowej analizy sformułowanego w art. 17 Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie

Danych Osobowych. W pracy obrano także dodatkowo cele badawcze. Te skupiły się wokół ukazania związku i relacji, jakie zachodzą pomiędzy tzw. triadą praw tj. prawem do prywatności prawem do ochrony danych osobowych i “prawem do bycia zapomnianym”; normatywizacji „prawa do bycia zapomnianym”, jego podmiotowego i przedmiotowego zakresu oraz finalnie próba rozwiązania „przynajmniej części wątpliwości i problemów teoretycznych oraz praktycznych na jakie natrafiają podmioty danych i administratorzy danych osobowych, a także instytucje stojące na straży realizacja prawa.” Zakreślony główny cel badawczy choć ukazuje obszar zainteresowania to nie oddaje istoty trudu jaki zadała sobie Pani Magister. Stąd pod roz wagę Autorki, w przypadku publikacji pracy, poddaję określenie głównego celu badawczego i dodatkowych w kierunku wyeksponowania problemów badawczych, które podnosi Autorka w pracy. Tak, by Czytelnik po przeczytaniu owych celów wiedział, że praca nie ma charakteru sprawozdawczego w kierunku „opisania” art. 17 Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych, ale poszukiwanie odpowiedzi na konkretne problemy badawcze z nim związane, bo o tym tak naprawdę jest rozprawa. Czyli innymi słowy, przeniesienia ciężkości opisania art. 17 Ogólnego Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych na pkt, czwarty „dodatkowych celów badawczych”.

Autorka precyzyjnie określiła hipotezy badawcze postawione w pracy.

Autorka wskazuje, że w badaniach posłużono się dwiema metodami badawczymi tj. metodą teoretyczno-prawną i dogmatyczno-prawną choć nie wskazano obszarów ich wykorzystania. Natomiast warto dodać, że Autorka posługuje się również bardzo sprawnie metodą historyczno-prawną.

Metody badawcze, którymi posługuje się Doktorantka, pozwalają zgłębić badane zagadnienie, a jednocześnie znaleźć odpowiedź na sformułowane problemy badawcze. Dlatego ich dobór uważam za trafny, choć jak już wskazałam powyżej, warto uzupełnić opis owych metod o metodę historyczno-prawną.

II. Ocena konstrukcji pracy

Praca ma charakter monograficzny ze względu na postawione cele badawcze i prowadzone w niej rozważania teoretyczne. Jej systematykę należy ocenić jako przemyślaną i nad wyraz dojrzałą. Odznacza się ona logicznym układem treści i merytoryczną spójnością.

Przechodząc do analizy samej konstrukcji pracy, trzeba wskazać że praca złożona jest

W oparciu o przeprowadzone badania zweryfikowano wszystkie hipotezy badawcze postawione w pracy, a poglądy w tym zakresie należycie udokumentowano i skomentowano.

Przystępując do oceny poszczególnych wątków dysertacji należy wskazać, że zostały one przedstawione w sposób rzetelny i staranny.

Merytoryczne rozważania rozpoczyna bardzo trafne spostrzeżenie, iż *“stworzenie precyzyjnej definicji prawa do prywatności jest niemożliwe.”* Takie sformułowanie, szczególnie w dzisiejszych czasach - ery informacyjnej, nabiera bardzo głębokiego znaczenia i obrazuje, że Doktorantka dostrzega nie tylko szerokość jego zakresu ale równolegle, ma percepcję obszaru ewentualnych naruszeń tego prawa. Swoisty niedosyt może budzić fakt, co do prognozy tego czy rzeczywiście we współczesnym świecie, kiedy mówimy wprost, że w *„Internecie nic nie ginie”* i czy rzeczywiście współcześnie mamy prawo jeszcze mówić o tym, że istnieje coś tak przyziemnego jak prawo do prywatności, a może w praktyce to archaizm, który tak naprawdę w oparciu o praktykę został po prostu wyparty.

Wśród rozważań dotyczących istoty prawa do prywatności znajduje się też dyskusyjna teza prezentowana przez Panią Magister, dotycząca współistotności prawa do prywatności i prawa do ochrony danych osobowych z godnością człowieka, *“stanowiącą fundament demokratycznego państwa prawa”* (np. s. 115). Owa dyskusyjność wynika z faktu, że: ustrojowo godność w pierwszej kolejności, stanowi źródło wszelkich wolności i praw człowieka i obywatela, a po drugie, razem z wolnością i równością zostały wysunięte na czoło wszystkich wolności i praw przez co ustrójodawca przypisał im szereg szczególnych ról ustrojowych. Stąd istotnym jest dostrzec, że w tej perspektywie, tradycyjne ujęcie godności, nie zrównują ją z prawem do prywatności, a wręcz przeciwnie.

W kolejnych tezach, już trafnie, Doktorantka pozycjonuje prawo do ochrony danych osobowych jako pochodną prawa do prywatności i przypisuje jej prawidłową ochronę. Wskazuje także, że *„odpowiednie zrozumienie, przestrzeganie oraz egzekwowanie przepisów związanych z ochroną danych osobowych jest traktowane jako fundament dla budowania zaufania i zagwarantowania harmonijnego rozwoju społeczeństwa opartego na szacunku do prywatności i godności jednostek”*.

Dalsza część pracy, przy zachowaniu właściwego poziomu teoretycznego, przybiera wymiar zdecydowanie bardziej praktyczny. Doktorantka dostrzega problem stale wzrastającej skali

Przechodząc do analizy materiału badawczego należy wskazać, że praca jest właściwie udokumentowana. Wywody Autorki są osadzone w literaturze przedmiotu i innych materiałach źródłowych. Bazę źródłową należy uznać za bardzo dobrą, a wymaga dodania, że wykorzystane pozycje nie są przypadkowe. Pod rozważą pragną jednak poddać zmiany nazewnictwa z „Bibliografia⁴⁴ na „Wykaz źródeł wykorzystanych w pracy⁴⁴. Wynika to z faktu, iż źródła wykorzystane w pracy tylko w części należą do klasycznej bibliografii, w związku z tym takie rozwiązanie zwiększy przejrzystość pracy. Dodatkowo pragnę zaproponować także przyjęcie numeracji wykorzystanych źródeł.

VI. Konkluzja

Rozprawa doktorska zasługuje na ocenę pozytywną. Autorka sprostała wyzwaniu i przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydatki w dyscyplinie nauki prawne oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, a jej przedmiotem jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Poglądy Autorki są formułowane z uwzględnieniem dotychczasowego stanu nauki.

Sformułowane uwagi nie umniejszają zaś wartości naukowej pracy, bo tak się składa, że nikt, nawet recenzent, nie ma monopolu na rację.

Mając powyższe na uwadze uzasadniona jest konkluzja, że oceniana rozprawa spełnia wymagania określone w treści art.187 ust. 1-4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. 2018 poz. 1668.